

# แผนป้องกันและแก้ไขปัญหาระบาดโรคเอดส์แห่งชาติ

## สรุปแผนป้องกันและแก้ไขปัญหาระบาดโรคเอดส์แห่งชาติ พ.ศ.2545-2549

### 1. วิสัยทัศน์

คน ครอบครัว ชุมชน เป็นสังคมเข้มแข็งที่มีคุณภาพ มีภูมิปัญญา และการเรียนรู้ มีความเอื้ออาทรต่อกัน และกัน และร่วมกันป้องกันและแก้ไขปัญหาระบาดโรคเอดส์

### 2. กรอบแนวความคิด

คนในสังคม มีความสามารถป้องกันตนเองจากการติด โรคเอดส์กลุ่มผู้ด้อยโอกาสในสังคมและผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการติดเชื้อ โรคเอดส์ มีศักยภาพในการป้องกันและแก้ไขปัญหาระบาดโรคเอดส์ โดยอาศัยความร่วมมือ และการช่วยเหลือกันในชุมชน

ผู้ติดเชื้อและผู้ป่วยโรคเอดส์ มีความสามารถในการสร้างเสริมสุขภาพด้วยตนเอง และได้รับการดูแล อย่างไม่เลือกปฏิบัติภายใต้ระบบประกันสุขภาพแห่งชาติ

ความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรจัดการปัญหาระบาดโรคเอดส์ระดับชาติกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและ องค์กรชุมชน จะต้องมีการผสมผสานองค์ความรู้รอบเรื่อง โรคเอดส์เข้ากับงานวิจัยเฉพาะพื้นที่แล้วบูรณาการ ดำเนินงานเข้าสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้เกิดการป้องกันและแก้ไขปัญหาระบาดโรคเอดส์จากการมีส่วนร่วมของ ทุกส่วนในชุมชนระดับท้องถิ่น

### 3. ทิศทาง

1. เน้นพัฒนาศักยภาพและการมีส่วนร่วมของคน ครอบครัว ชุมชน ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาระบาดโรคเอดส์
2. เน้นการป้องกันและแก้ไขปัญหาระบาดโรคเอดส์ในลักษณะองค์รวมในทุกระดับ โดยชุมชนให้สอดคล้อง กับสภาพปัญหาเอดส์แต่ละพื้นที่และกลุ่มเป้าหมายและได้รับการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน
3. เน้นพัฒนาระบบการบริหารจัดการ เพื่อบูรณาการงานป้องกันและแก้ไขปัญหาระบาดโรคเอดส์ให้เป็น ภารกิจของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

### 4. วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้คน ครอบครัวและชุมชนร่วมกันป้องกันและลดการแพร่ระบาดของโรคเอดส์
2. เพื่อให้คน ครอบครัวและชุมชนร่วมกันแก้ไขและลดผลกระทบที่เกิดจากปัญหาระบาดโรคเอดส์ในทุกระดับ
3. เพื่อสร้างรากฐานของสังคมให้เอื้อต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาระบาดโรคเอดส์

## 5. เป้าหมาย

1. ลดอัตราความชุกของการติดเชื้อของประชากรวัยเจริญพันธุ์ ให้ต่ำกว่าร้อยละ 1 เมื่อสิ้นสุดแผนป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์แห่งชาติ พ.ศ. 2545-2549
2. ผู้ติดเชื้อ ผู้ป่วยโรคเอดส์และผู้ที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาเอดส์อย่างน้อยร้อยละ 80 ได้รับการดูแลหรือเข้าถึงระบบบริการทางสังคม เศรษฐกิจการศึกษาและสุขภาพขั้นพื้นฐานจากภาครัฐ เอกชนและชุมชนอย่างเหมาะสมและเป็นธรรม
3. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์กรชุมชนทุกแห่งมีแผนงานและดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์อย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง

### ลักษณะของแผน

1. แผนนี้เป็นแผนชี้นำทิศทางการแก้ไขปัญหาเอดส์ในช่วงปี พ.ศ. 2545-2549 ตามแนวคิดที่สอดคล้องและต่อเนื่องจากการแก้ไขปัญหาเอดส์ในช่วงปี พ.ศ.2540-2544 ที่เน้นที่ตัวคนโดยพัฒนาศักยภาพและการมีส่วนร่วมของคน ครอบครัว ชุมชน ในการป้องกันและแก้ไขเป็นแบบองค์รวม ให้มีความสอดคล้องสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาการสาธารณสุข แผนพัฒนาการศึกษา แผนพัฒนาเด็กและเยาวชน แผนพัฒนาแรงงานและสวัสดิการสังคม แผนพัฒนาวัฒนธรรม และแผนพัฒนาอื่นๆ
2. แผนนี้ได้ปรับกระบวนการทัศน์ในเรื่องเอดส์ โดยเน้นบทบาทของทุกฝ่าย ตามภารกิจหน้าที่ขององค์กรนั้นๆ ทั้งภาครัฐกิจเอกชน องค์กรเอกชนสาธารณประโยชน์ ครอบครัว ชุมชน ตลอดจนผู้ติดเชื้อเอดส์ให้เข้ามามีส่วนร่วมในทุกกระบวนการ ตั้งแต่การร่วมคิดวางแผน การร่วมดำเนินการงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ ให้เป็นภารกิจของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง และการป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ในลักษณะองค์รวมในทุกระดับโดยชุมชน ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาเอดส์และสังคมอื่นๆ ของแต่ละพื้นที่และกลุ่มเป้าหมาย โดยได้รับการสนับสนุนจากทุนภาคส่วน
3. แผนนี้กำหนดยุทธศาสตร์และมาตรการที่ชี้นำทิศทางการแก้ไขปัญหาเอดส์ ตามวัตถุประสงค์โดยรายละเอียดจะปรากฏในแผนปฏิบัติการซึ่งคณะอนุกรรมการชุดต่างๆ ภายใต้คณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ เป็นแกนหลักในการประสานการจัดทำแผนปฏิบัติการร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ องค์กรเอกชน ภาคธุรกิจเอกชน ชุมชน ครอบครัว สื่อมวลชน นักวิชาการ ผู้ติดเชื้อและผู้ป่วยเอดส์ในลักษณะพหุภาคี
4. ทั้งนี้แผนปฏิบัติการจะประกอบด้วยแผนงาน โครงการซึ่งควรจะต้องดำเนินการแบบองค์รวมคือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกหน่วยงานร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ในลักษณะมีส่วนร่วมรับผิดชอบแก้ไขปัญหาร่วมกันและร่วมติดตามประเมินผลโดยยึดหลักภารกิจหน้าที่และพื้นที่ในการจัดทำแผนงานและโครงการให้สอดคล้องกับแผนเงินและแผนคน

กระทรวงสาธารณสุขได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์ในแผนป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ พ.ศ.2545-2549 สรุปได้ดังนี้

**ยุทธศาสตร์ที่ 1** การพัฒนาศักยภาพคน ครอบครัว ชุมชน และสภาพแวดล้อมในสังคมเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์

เน้นการพัฒนาศักยภาพคน ครอบครัว ชุมชนให้มีทักษะที่เหมาะสมต่อการป้องกันการติดเชื้อเอดส์ มีจิตสำนึก คุณภาพ จริยธรรม และมีความรับผิดชอบร่วมกันที่จะป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ ด้วยความเอื้ออาทรต่อกันเน้นการเสริมสร้างสภาพแวดล้อมของสังคม ให้เอื้อต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ ด้วยการพัฒนากิจกรรมที่จรรโลงวัฒนธรรม และวิถีชีวิตที่ดีของชุมชนมีการให้การศึกษา พัฒนาและส่งเสริมอาชีพแก่คนในชุมชน ให้สามารถพึ่งพาตนเองได้โดยไม่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์

**ยุทธศาสตร์ที่ 2** การจัดบริการสุขภาพและสวัสดิการสังคมสำหรับผู้ติดเชื้อ ผู้ป่วยเอดส์และครอบครัว

เน้นการพัฒนาระบบพื้นฐานทางสุขภาพและการส่งเสริมสุขภาพและระบบสวัสดิการสังคม โดยการสร้างศักยภาพของผู้ติดเชื้อและผู้ป่วยเอดส์ในการดูแลสุขภาพตนเอง การปรับปรุงระบบบริการสุขภาพในการดูแลรักษาผู้ติดเชื้อ ผู้ป่วยเอดส์ และผู้ที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาเอดส์ อย่างครอบคลุมและเป็นระบบควบคู่ไปกับการส่งเสริมศักยภาพของครอบครัวและชุมชน ให้สามารถดูแลสุขภาพช่วยเหลือสมาชิกเมื่อยามเจ็บป่วยหรือเมื่อประสบปัญหาความเดือดร้อน

**ยุทธศาสตร์ที่ 3** การพัฒนาภูมิปัญญาและการวิจัยเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์

เน้นให้มีการติดตาม ทบทวน วิเคราะห์และสังเคราะห์สถานการณ์โรคเอดส์ และองค์ความรู้จากงานวิจัยที่มีอยู่ในประเทศและต่างประเทศเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับบริบทของสังคมไทยอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมองค์กรและพัฒนาการวิจัยอย่างมีคุณภาพ เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ด้านต่างๆทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งสนับสนุนการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อรองรับอุตสาหกรรมผลิตที่มีผลต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์

**ยุทธศาสตร์ที่ 4** ความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์

เน้นการสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศในภูมิภาคในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ร่วมกัน การแลกเปลี่ยน การประเมินเทคโนโลยีและวิทยาการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์กับนานาชาติ ตลอดจนเป็นแนวทางในการประสานการใช้ทรัพยากรที่ได้รับผ่านความร่วมมือระหว่างประเทศ ให้สอดคล้องกับทิศทางของแผนป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์แห่งชาติ

## **ยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนาระบบบริหารจัดการแบบองค์รวมเพื่อบูรณาการงานป้องกันและแก้ไข ปัญหาเอดส์**

เน้นการเสนอแนวทางในการบริหารจัดการแบบองค์รวมทั้งในระดับชาติ ระดับภูมิภาค และท้องถิ่น เพื่อให้แผนงานและโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ของประเทศ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประกอบด้วย ประสิทธิภาพสูงสุดโดยการพัฒนากลไกการบริหารจัดการให้สามารถบูรณาการงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ ให้เป็นภารกิจของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง การปรับระบบบริหารจัดการภาครัฐให้สอดคล้องกับการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น การเสริมสร้าง การมีส่วนร่วม ความโปร่งใสการตรวจสอบได้ในภาคเอกชนและประชาชน ตลอดจนให้มีความเป็นธรรมและมีการพัฒนาเสริมสร้างความเข้มแข็งของกลไก ตรวจสอบได้ในสังคม

**ยุทธศาสตร์ทั้ง 5** ข้อที่กล่าวมาข้างต้น มีความเห็นว่าแผนการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์แห่งชาติ พ.ศ.2545-2549 ได้มีการดำเนินการให้มีความต่อเนื่อง จากแผนการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์แห่งชาติ พ.ศ.2540-2544 ที่มุ่งเน้นการป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์อย่างเป็นองค์รวม ซึ่งมีคนเป็นศูนย์กลาง โดยมุ่งพัฒนาคน ครอบครัวและชุมชนเป็นแกนหลัก สร้างขีดความสามารถของรากฐานในสังคมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ที่เข้มแข็ง และพัฒนาระบบบริหารจัดการที่มุ่งเน้นให้เกิดการบูรณาการงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์เป็นภารกิจของทุกภาคส่วนของสังคมที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่ระดับชาติ จังหวัด อำเภอ และท้องถิ่น ทั้งภาครัฐ เอกชน ภาคธุรกิจเอกชน องค์กรชุมชนและกลุ่มผู้ติดเชื้อและผู้ป่วยเอดส์